

Zaaknr. : 16.ZK14254/16.B0269

Kenmerk : 16IT030046

Barcode :

Het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta;

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur over Reserve- en Voorzieningenbeleid 2016 van 18 oktober 2016, nummer 16IN018005;

B E S L U I T :

Tot het vaststellen van de nota Reserve- en Voorzieningenbeleid 2016

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 9 november 2016,

De dijkgraaf

De secretaris-directeur

Mw ir. ing. C.P.M. Moonen

ir. H.T.C. van Stokkom

1. Inleiding

Reserves en voorzieningen worden vaak in één adem genoemd maar ze hebben ieder een ander karakter. Reserves maken deel uit van het eigen vermogen en vormen in principe het buffervermogen van het waterschap (algemene/calamiteitenreserve) of ze krijgen een specifieke bestemming (bestemmingsreserve). Reserves worden gevormd door bestemming van batige saldi bij de jaarrekening. Bij bestemmingsreserves is het van belang dat deze zijn afgestemd op het doel waarvoor ze zijn gevormd en met de omvang van de werkzaamheden of verplichtingen die daaraan gekoppeld zijn.

Voorzieningen hebben een kostenkarakter en worden gevormd voor specifieke kostenposten, verplichtingen, verliezen of risico's. Zij worden gevoed door dotaties die ten laste van de exploitatierekening worden gebracht. De vorming van voorzieningen beïnvloedt de hoogte van het exploitatieresultaat. Voorzieningen representeren verplichtingen van het waterschap, behoren tot het vreemd vermogen en dienen altijd afgestemd te zijn op het onderliggende risico of verplichting. Het beleid met betrekking tot de reserves en voorzieningen maakt onderdeel uit van de notitie Financieel beleid en beheer in het kader van artikel 108 van de Waterschapswet (besluit algemeen bestuur 1 oktober 2008).

Het is van belang dat voldoende financieel vermogen, zowel reserves als voorzieningen, aanwezig is om de continuïteit van de organisatie ook bij ernstige (financiële) tegenvallers of calamiteiten te kunnen waarborgen. Het is echter ook van belang dat niet onbeperkt vermogen wordt opgebouwd.

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de definitie van reserves en voorzieningen in het algemeen. In hoofdstuk 3 en 4 wordt ingezoomd op de diverse reserves en voorzieningen die waterschap Brabantse Delta heeft. In hoofdstuk 5 is toegelicht hoe de rentetoe rekening aan de reserves en voorzieningen plaats vindt. In het hoofdstuk 6 wordt de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde reserves), de (rest) risico's en het weerstandsvermogen nader uitgelegd. Ook wordt in dit hoofdstuk aangegeven hoe waterschap Brabantse Delta om kan gaan met de weerstandscapaciteit zodanig dat het overgrote deel van mogelijke onverwachte gebeurtenissen met financiële gevolgen kan worden opgevangen zonder dat dit direct een tariefstijging tot gevolg heeft.

2. Wat wordt verstaan onder Reserves en Voorzieningen

2.1 Reserves

In het waterschapbesluit is onder artikel 4.52 het volgende over reserves opgenomen:

Op de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- Algemene/calamiteitenreserves;
- bestemmingsreserves voor egalisatie van de tarieven, waaronder wordt verstaan reserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven en niet specifiek besteed dienen te worden;
- overige bestemmingsreserves.

Onder bestemmingsreserve wordt verstaan: een reserve waar het Algemeen Bestuur een bepaalde bestemming aan/voor heeft gegeven.

Reserves ontstaan, worden gevoed, opgeheven of verminderd door aparte besluiten van het algemeen bestuur. Vorming, voeding, opheffing en onttrekking gebeurt niet als onderdeel van de kosten en opbrengsten van de exploitatierekening, maar in het kader van de bestemming of dekking van het resultaat. In tegenstelling tot de voorzieningen zijn de algemene/calamiteitenreserves voor het algemeen bestuur in principe, binnen de taak door wie ze zijn opgebracht, vrij besteedbaar. Het algemeen bestuur kan besluiten aan een (deel van een) reserve een andere bestemming te geven dan waarvoor de reserve oorspronkelijk in het leven was geroepen. Reserves behoren tot het eigen vermogen.

- **Algemene/calamiteitenreserves**
De algemene/calamiteitenreserves hebben geen specifieke bestemming en fungeren als algemeen 'weerstandsvermogen' van het waterschap. De algemene/calamiteitenreserves dienen dan ook vooral om eventuele (toekomstige) tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen. Met algemene/calamiteitenreserves kunnen risico's, waarvan de omvang niet redelijkerwijs kunnen worden geraamd, worden afgedekt. Voor risico's die redelijkerwijs zijn in te schatten worden voorzieningen gevormd of verzekeringen afgesloten.
- **Bestemmingsreserves**
Een bestemmingsreserve is een reserve waar het algemeen bestuur een bepaalde bestemming aan/voor heeft gegeven (art. 4.53 lid 2 Waterschapswet). Dit vindt plaats in het resultaat bestemmende gedeelte van de begroting en /of de jaarrekening. Het algemeen bestuur kan ook in de loop van het

begrotingsjaar een apart besluit nemen over de reservevorming of mutaties daarin. Negatieve bestemmingsreserves zijn niet toegestaan.

- De bestemmingsreserve voor tariefegalisatie dient om ongewenste schommelingen in de tariefontwikkeling op te vangen.
 - Bestemmingsreserves worden ook gevormd om de kosten die het gevolg zijn van toekomstige investeringen en maatregelen in de exploitatiesfeer te kunnen dekken. De bestemmingsreserves die niet tot de 'egalisereserves' behoren worden in dit besluit 'overige bestemmingsreserves' genoemd.
- Nog te bestemmen resultaat
In dit beleid is er vanuit gegaan dat het algemeen bestuur pas bij de behandeling van de jaarrekening een besluit neemt over de dekking of bestemming van het exploitatiesaldo. Deze dekking/bestemming mag nog niet zijn verwerkt in de jaarrekening en daarom ook niet in (één van de posten) van de balans die daar deel van uitmaakt. Het saldo wordt met als vermelding 'nog te bestemmen resultaat' als apart onderdeel van de post eigen vermogen op de balans vermeld.

2.2 Voorzieningen

In het waterschapbesluit is onder artikel 4.54 het volgende over voorzieningen opgenomen:

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum aanwezige risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, indien het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen mogen slechts worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's die op de balansdatum werkelijk bestaan en er moet een onderbouwing aan ten grondslag liggen waarop de hoogte van de voorziening is gebaseerd. Voorzieningen worden ook gevormd om toekomstige lasten die nu redelijkerwijs zijn in te schatten over een aantal begrotingsjaren te verdelen. Het gaat erom dat deze kosten wel zijn oorsprong vinden in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal boekjaren.

Voorzieningen representeren verplichtingen tegenover derden en worden als zodanig gevormd ten laste van de exploitatierekening. Voorzieningen zijn geen onderdeel van het eigen vermogen.

3 Reserves Waterschap Brabantse Delta

Hieronder wordt ingegaan op de diverse reserves bij het waterschap.

3.1 algemene /calamiteitenreserve

Ter bestrijding van onverwachte gebeurtenissen (calamiteiten) wordt voor iedere taak afzonderlijk een algemene/calamiteitenreserve in stand gehouden. Daarmee wordt het mogelijk om ten tijde van calamiteiten snel en accuraat te handelen. Door dekking van de kosten uit deze reserve wordt voorkomen dat deze gebeurtenissen direct één op één merkbaar zijn in de tariefontwikkeling. In voorkomende gevallen moet ook dan het tarief verhoogd worden om het reserve op het minimumniveau te brengen, maar binnen de bandbreedte kan dat veel geleidelijker.

Voor de waterschappen zijn er geen algemene normen en regels die iets zeggen over de omvang van de algemene/calamiteitenreserves. De waterschapsbesturen zijn autonoom in het bepalen van het eigen beleid in relatie tot de hoogte van de reserves

3.1.1 Wanneer kan er een beroep worden gedaan op de algemene/calamiteitenreserve?

Van een calamiteit is sprake wanneer zich een niet voorziene omstandigheid voordoet, die de organisatie onmiddellijk noodzaakt tot het nemen van maatregelen en waaraan kosten zijn verbonden.

Voor een beroep op de algemene/calamiteitenreserve voor de taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer is een minimum bedrag vastgesteld van € 50.000.

3.2 bestemmingsreserves voor egalisatie van de tarieven

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in het tarief op te vangen. Op het moment dat deze reserves niet aanwezig zijn, zullen alle kostenontwikkelingen direct in de tarieven merkbaar worden. Als uitgangspunt geldt dat de egalisereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen. Voor de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn aparte egalisereserves gevormd.

Om egalisatie toe te kunnen passen dient een zekere buffer aanwezig te zijn. Indien zich in enig jaar in de exploitatiesfeer (onverwachte) ontwikkelingen voordoen (onverwachte hoge kosten of tegenvallende opbrengsten) kan door inzet van (een deel) van deze buffer voorkomen worden dat dit onmiddellijk grote tariefstijgingen tot gevolg heeft in de toekomst.

Voor de omvang van de tariefegaliseringsreserves geldt dat algemene normen en regelgeving ontbreken en de waterschapbesturen daarom het eigen beleid bepalen.

Taak	Huidige stand op basis van rekening 2015 per 1 januari 2016
watersysteem	€ 10.298.000,-
zuivering	€ 12.753.000,-

Voeding van de tariefegaliseringsreserve kan alleen plaatsvinden door toevoeging van positieve rekeningresultaten. In eerste instantie zal de algemene/calamiteitenreserve (indien nodig) op peil worden gebracht. Het restant van het positieve rekeningresultaat zal worden toegevoegd aan de tarief egaliseringsreserve. (zie paragraaf 3.5)

Naast deze reserves beschikt het waterschap ook over 4 reserves die onder de categorie overige bestemmingsreserves vallen. Deze worden hieronder behandeld.

3.3 Bestemmingsreserve egaliseringsreserve CBL-HWB:

In 1998 is een Cross Border Lease (CBL) overeenkomst voor 13 van de zuiveringsinstallaties en 2 effluentleidingen gesloten.

Het netto voordeel behaald met de Cross-Border-Lease-transactie is opgenomen in de egaliseringsrekeningreserve CBL-Hoogheemraadschap West-Brabant (CBL-HWB). Uit deze egaliseringsreserve valt gedurende de looptijd van de lease (19 jaar) jaarlijks op annuïteitenbasis (5%) een gelijk bedrag vrij van circa € 1,5 miljoen (vrijval en rente). Deze reserve bedraagt per 1 januari 2016 € 2.763.000. In de AB-vergadering van 1 oktober 2008 heeft het bestuur besloten de jaarlijkse vrijval van deze reserve te verdelen over de taken Zuiveringsbeheer en Watersysteembeheer volgens de verhouding 53% -47%. Vanwege een bestendige gedragslijn die wordt gehanteerd, wordt deze verhouding niet gewijzigd. In 2017 loopt deze overeenkomst af.

3.4 Bestemmingsreserve egaliseringsreserve CBL-SNB:

In 1999 is door de N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) een Cross Border Lease overeenkomst gesloten voor haar slibverbrandingsinstallatie te Moerdijk. Het waterschap heeft zich samen met twee andere aandeelhouders (van de in totaal 5 aandeelhouders van de N.V.) garant gesteld voor alle verplichtingen met betrekking tot de CBL-overeenkomst. Het financiële voordeel van de overeenkomst komt dan ook slechts aan deze drie aandeelhouders toe.

Het netto behaalde voordeel uit deze CBL-transactie van de SNB is opgenomen in de egaliseringsreserve CBL-SNB. Uit deze egaliseringsreserve valt met ingang van 2000 gedurende de looptijd van de lease (21 jaar) jaarlijks op annuïteitenbasis (5%) een gelijk bedrag vrij van totaal circa € 0,17 miljoen (vrijval + rente) ten gunste van het resultaat van de taak zuivering.

Deze reserve bedraagt per 1 januari 2016 € 746.000.

In de AB-vergadering van 1 oktober 2008 heeft het bestuur besloten de jaarlijkse vrijval van deze reserve te verdelen over de taken Zuiveringsbeheer en Watersysteembeheer volgens de verhouding 53% -47%.

Vanwege een bestendige gedragslijn die wordt gehanteerd wordt deze verhouding niet gewijzigd.

3.5 Bestemmingsreserve Duurzaam financieel beleid

Het waterschap staat de komende jaren voor grote opgaven: versterking van de regionale keringen, bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma, de Kaderrichtlijn Water en meer. Deze investeringen moeten gefinancierd worden, wat leidt tot een hoger schuldpositie en extra rentelasten. In de kadernota 2017-2026 werd al duidelijk dat de grote opgaven van het waterschap zich vertalen in een stijging van de schulden naar bijna € 500 miljoen in 2025 als er geen maatregelen genomen zouden worden.

Het bestuur heeft om die reden bij de kadernota 2017-2026 de volgende maatregelen genomen:

- de activeringsgrens is opgehoogd van € 50.000 naar € 250.000
- bouwrente wordt voortaan niet meer bijgeschreven op de projecten

Deze maatregelen leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Op termijn leiden deze maatregelen tot een lagere schuld en lagere rentelasten. Om de belastingdruk op de korte termijn acceptabel te houden is er bij de jaarrekening 2015 besloten om reeds gerealiseerde en toekomstige incidentele baten te reserveren in de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid.

Voor de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn aparte reserves gevormd.

Taak	Huidige stand op basis van rekening 2015 per 1 januari 2016
watersysteem	€ 3.398.000,-
zuivering	€ 134.000,-

3.6 Bestemmingsreserve Wachtgelden personeel

De reserve dient ter opvang van eventueel toekomstige (bijzondere) wachtgeldverplichtingen. De reserve werd tot en met 2008 gevormd uit de jaarlijks ingehouden pseudo WW-premies bij de werknemers. Doordat geen pseudopremies meer worden geheven, vindt er geen storting meer plaats in deze reserve. Blijkt er uiteindelijk een tekort te zijn in deze reserve zal het waterschap de aanspraken op wachtgeld uit de exploitatie moeten financieren. Voor deze reserve is geen vastgestelde verdeelsleutel afgesproken tussen de twee reglementaire taken van het waterschap. De reserve wachtgelden personeel bedraagt per 1 januari 2016 € 1.252.000.

4 Voorzieningen waterschap Brabantse Delta

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de diverse voorzieningen bij waterschap Brabantse Delta. Het waterschap streeft ernaar om het aantal voorzieningen zo gering mogelijk te houden. Op grond van de verslaggevingsregels dient het waterschap wel enkele arbeid gerelateerde voorzieningen aan te houden. Daarnaast is er een voorziening die gebaseerd is op een onderhoudscontract.

4.1 Voorziening wachtgelden personeel

Vanuit de voorziening wachtgeld worden de bestaande aanspraken betaald in het kader van wachtgeldverplichtingen van het personeel. Jaarlijks wordt gezien of de voorziening wachtgelden toereikend is om de wachtgeldaanspraken te kunnen nakomen. Is dit niet het geval dan zal vanuit de bestemmingsreserve wachtgelden personeel via de exploitatie de voorziening op de gewenste hoogte worden gebracht. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde van die aanspraken. Deze voorziening bedraagt per 1 januari 2016 op basis van de rekening 2015 € 187.000.

4.2 Voorziening wachtgelden dagelijks bestuur

Voor de bestaande wachtgeldaanspraken van het dagelijks bestuur is een voorziening gevormd die gewaardeerd is tegen de contante waarde van die aanspraken.

Deze voorziening bedraagt per 1 januari 2016 op basis van de rekening 2015 € 348.000.

Eventuele voeding of vrijval gaat ten laste respectievelijk ten gunste van de exploitatie.

4.3 Pensioenvoorziening leden dagelijks bestuur

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) hebben voormalige bestuurders en hun nabestaanden recht op pensioen. Een deel van de pensioenverplichtingen is ondergebracht bij een externe pensioenverzekeraar. Voor het andere deel is de voorziening op de balans gevormd, berekend op basis van erkende actuariële grondslagen. Aan een extern bureau wordt jaarlijks een opdracht versterkt om de toereikendheid van de voorziening te bepalen. Deze voorziening bedraagt per 1 januari 2016 op basis van de jaarrekening 2015 € 2.202.000. Eventuele voeding of vrijval gaat ten laste respectievelijk ten gunste van de exploitatie.

4.4. Voorziening Muskusrattenbestrijders

Bij de overdracht van de muskusratten- en beverrattenbestrijding naar de waterschappen zijn door de provincie Noord-Brabant middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de regelingen van het Sociaal Statuut. Het gaat om een seniorenregeling en een regeling met betrekking tot het salarisverschil tussen provincie en waterschap. In de vergadering van het algemeen bestuur van 9 december 2010 is besloten uit het ontvangen bedrag van €1,7 miljoen een voorziening te vormen.

De administratie van deze gemeenschappelijk regeling wordt gevoerd door waterschap Brabantse Delta en is opgenomen in de administratie van het waterschap. De stand per 1 januari 2016 bedraagt € 940.000,-.

4.5 Voorziening onderhoud zandfilter RWZI Kaatsheuvel

Contractueel wordt door De Efteling BV jaarlijks een bedrag van € 10.000 aan het waterschap betaald voor het groot onderhoud aan zandfilter RWZI Kaatsheuvel. Het waterschap gebruikt dit bedrag voor vorming van deze voorziening. De uitgaven in het kader van het groot onderhoud zullen ten laste van deze voorziening worden geboekt. Indien deze voorziening aan het einde van de looptijd, 1 juli 2022, van de overeenkomst een saldo heeft, wordt dit terugbetaald. Het waterschap is over de voorziening geen rentevergoeding verschuldigd. Deze voorziening wordt opgenomen tegen werkelijke waarde. De stand van de voorziening bedraagt per 1 januari 2016 € 86.000.

4.6 Voorziening Persoonsgebonden Basis Budget (PBB)

In de cao 2014-2016 voor de waterschap sector is bepaald dat alle medewerkers van het waterschap vanaf 1 januari 2016 een Persoonsgebonden Basis Budget van vijfduizend euro beschikbaar heeft. Dit budget kan de medewerker binnen vijf jaar besteden aan opleidingen en andere activiteiten die hij of zijn nodig heeft voor zijn persoonlijke ontwikkeling, loopbaan en vitaliteit. Jaarlijks houdt het waterschap in de begroting rekening met een bedrag van € 1.000 per medewerker. Indien aan het einde van het jaar het volledige begrote bedrag nog niet is uitgegeven wordt dit bedrag in deze voorziening gestort.

5. Rentebijbeschrijving reserves en voorzieningen

Door de reserves en voorzieningen te gebruiken als financieringsmiddel wordt rente bespaard, die anders betaald had moeten worden voor het aantrekken van vreemd vermogen (leningen).

Over de eigen financieringsmiddelen wordt rente berekend. Dit is bespaarde rente. Reden om bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen te berekenen, is dat deze middelen dienen als financieringsbron. Bij de bespaarde rente is er sprake van een fictieve rente. Fictief omdat er geen rente wordt ontvangen en ook geen rente wordt betaald. De rente eigen financieringsmiddelen worden niet aan de reserves toegevoegd, maar worden ten gunste van de exploitatie verantwoord.

Het huidige beleid van het waterschap is dat er geen rente wordt toegevoegd aan reserve en/of voorzieningen, met uitzondering van voorzieningen welke worden bepaald op contante waarde (bijvoorbeeld pensioenvoorziening).

6. Weerstandscapaciteit en risico's in relatie tot de reserves

Het weerstandsvermogen is het vermogen van het waterschap om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering wordt aangetast. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat grote financiële tegenvallers, zich direct vertalen in extra tariefstijgingen. Het is van belang dat inzicht bestaat in de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of verzekeringen zijn afgesloten. Dit om te beoordelen of de omvang van de weerstandscapaciteit voldoende is.

Gekeken is naar de resultaten van de risicoanalyse. Waterschap Brabantse Delta beoordeelt ieder jaar opnieuw de kansen en de gevolgen van de risico's en vergelijkt de uitkomst van de berekeningen met de norm voor het weerstandsvermogen. Zo houdt het waterschap zicht op de benodigde weerstandscapaciteit en voldoet het aan de verplichting uit de Waterschapswet.

In 2012 is een herijking van het reservering- en voorzieningenbeleid doorgevoerd. Hierbij is met name gekeken naar de resultaten van de risicoanalyse. Besloten is om binnen een omvang van de bandbreedte 'voldoende' zoals gedefinieerd door de Technische Universiteit Twente te blijven. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit een factor 1,2 hoger zou moeten zijn dan de omvang van de risicoportefeuille.

Ook voor de planperiode 2017-2026 zijn de risico's bepaald. De risico's zijn uitgesplitst naar Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer (tabel 1), omdat de kosten en de risico's grotendeels direct samenhangen met de taken, waar weer reserves aan gekoppeld zijn.

(in miljoenen Euro's, bij 90% betrouwbaarheid)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Risico's Watersysteembeheer	1,01	1,00	0,97	0,96	0,97	0,97	0,98	0,98	0,98	1,00	1,00
Risico's Zuiveringsbeheer	3,19	3,13	3,22	3,20	3,17	3,22	3,22	3,25	3,34	3,36	3,46
Totaal omvang risico's	3,89	3,85	3,92	3,92	3,87	3,94	3,98	4,03	4,14	4,14	4,28

Tabel 1: Toekomstige omvang risico's (kadernota 2017-2026)

De totale risico-omvang is lager dan de optelsom van de risico's van Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer, omdat de risico's in de totale portefeuille zich sterker uitmiddelen dan in twee afzonderlijke onderdelen. Feitelijk is de totaalregel alleen maar voor beeldvorming. In de praktijk wordt gewerkt met de cijfers per taak die worden afgezet tegen de gehanteerde norm van 1,2.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is het vermogen dat het waterschap beschikbaar heeft om de voorziene risico's op te vangen. De weerstandscapaciteit omvat de egalisatiereserves, bestemmingsreserve DFB en de algemene/calamiteitenreserves voor Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer. Deze posten resulteren in de totale benodigde omvang van de weerstandscapaciteit (per 1 januari van het betreffende jaar).

Stand reserves per	1 jan	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Onderdeel											
Watersysteembeheer											
Algemene/ calamiteiten reserve		1.199	1.160	1.136	1.145	1.158	1.175	1.186	1.186	1.201	1.193
Egalisatiereserve per 1-1 incl.concept jaarrekening 2015		7.444	5.070	2.160	48	35	18	7	7	-8	0
Totaal WS		8.643	6.231	3.296	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193
Zuiveringsbeheer											
Algemene/ calamiteiten reserve		3.752	3.859	3.836	3.808	3.868	3.863	3.899	4.014	4.036	4.158
Egalisatiereserve per 1-1incl. concept jaarrekening 2015		9.064	6.649	4.923	2.499	290	295	259	144	122	0
Totaal ZB		12.816	10.508	8.760	6.306	4.158	4.158	4.158	4.158	4.158	4.158
Totaal WS + ZB		21.459	16.739	12.056	7.499	5.351	5.351	5.351	5.351	5.351	5.351

Tabel 2: Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)(kadernota 2017-2026)
(Hierin is reserve duurzaam financieel beleid nog niet verwerkt)

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit gedeeld door de omvang van de risico's bij een betrouwbaarheidsniveau van 90%:

$$(\text{Ratio}) \text{ Weerstandsvermogen} = \frac{(\text{Beschikbare}) \text{ weerstandscapaciteit}}{(\text{Rest}) \text{ risico's}}$$

Op basis van de verschillende taken ziet dit beeld er als volgt uit:

watersysteembeheer	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
weerstandscapaciteit	8.643	8.643	6.231	3.296	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193	1.193
risico omvang	1.013	999	967	947	954	965	979	988	988	1.001	994
totaal	8,5	8,7	6,4	3,5	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

Tabel 3: Weerstandsvermogen Watersysteembeheer (bedragen x € 1.000)(kadernota 2017-2026)

zuiveringsbeheer	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
weerstandscapaciteit	12.816	12.816	10.508	8.760	6.306	4.158	4.158	4.158	4.158	4.158	4.158
risico omvang	3.187	3.127	3.216	3.197	3.173	3.223	3.219	3.249	3.345	3.363	3.465
totaal	4,0	4,1	3,3	2,7	2,0	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2

Tabel 4: Weerstandsvermogen Zuiveringsbeheer (bedragen x € 1.000)(kadernota2017-2026)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
weerstandscapaciteit	21.459	21.469	16.739	12.056	7.499	5.351	5.351	5.351	5.351	5.351	5.351
risico omvang	3.980	4.000	4.046	4.044	4.087	4.103	4.191	4.191	4.274	4.321	4.370
totaal	5,4	5,4	4,1	3,0	1,8	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2

Tabel 5: Weerstandsvermogen totaal(bedragen x € 1.000)(kadernota2017-2026)

Een door de Technische Universiteit Twente ontwikkeld en door vrijwel alle waterschappen gebruikt model hanteert de volgende tabel bij het beoordelen van het weerstandsvermogen.

Klasse	Beoordeling	Weerstandsvermogen
A	Uitstekend	> 2
B	Ruim voldoende	1,4 - 2
C	Voldoende	1 - 1,4
D	Matig	0,8 - 1
E	Onvoldoende	0,6 - 0,8
F	Ruim onvoldoende	< 0,6

Bij een weerstandsvermogen tussen 1 - 1,4 is het waterschap in staat om het overgrote deel van de calamiteiten met financiële gevolgen op te vangen. Uit vergelijking met andere waterschappen blijkt dat ook velen van hen een buffer die behoort tot de klasse "voldoende" hanteren.

Uitgegaan wordt van een standaard weerstandsvermogen van 1,2 zijnde het gemiddelde van deze klasse.

Conform kadernota 2017-2026 geldt het volgende beleid;

1. De bandbreedte "voldoende" (weerstandsvermogen tussen 1-1,4) hanteren met als streefwaarde 1,2;
2. Indien het weerstandsvermogen zich bevindt boven de streefwaarde van 1,2 wordt deze ingezet als tariefegalisatiereserve.
3. Indien het weerstandsvermogen zich bevindt onder het niveau 1 (matig, onvoldoende) dient de weerstandscapaciteit in een keer te worden aangevuld tot het minimale niveau van 1. Voor het overige deel (tussen 1 en 1,2) vindt geleidelijke aanvulling gedurende de planperiode van de meerjarenraming plaats.
4. Jaarlijks dient een risicoanalyse plaats te vinden waarbij de risico's worden geactualiseerd en aangevuld waar nodig en dat daarbij wordt gekeken naar kans en impact en de verwachte ontwikkeling daarin.